

Molėtų Sąjūdis

MOLėtų KRAŠTO MUZIEJUS

Molėtų Sąjūdis – dalis Lietuvos Atgimimo metais vykusios Dainuojančios revoliucijos, kurioje gausiai dalyvavo Molėtų krašto žmonės.

Pirmasis Sąjūdžio rinkimas Molėtuose, 1988 m. spalio 2 d. ties kino teatru „Sesartis“. Jame dalyvavo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (LPS) iniciatyvinės grupės nariai Vytautas Landsbergis ir Algimantas Borutinskas. Nuotraukoje stovi iš kairės: Molėtu mokyklos mokytoja Aušra Grigoriėnė, Alantos Mėbonas Jonas Balčiūnas, LPS iniciatyvinės grupės narys Vytautas Landsbergis su vaikais: Gabrieliumi Landsbergiu ir gydytojos Algidės Irenauskas. Fotografas Algimantas Borutinskas. F814.

Vasario 16-oios minėjimas Molėtuose. Fotografas Algimantas Borutinskas. F1009.

Šešiasdešimties Sąjūdžio susirinkimas Molėtuose. 1988 m. rugpjūčio 29 d. kino teatre „Sesartis“ patalpose įvyko molėtiškių susirinkimas, kuriame buvo įkurta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (LPS) Molėtų iniciatyvinė grupė. Nuotraukoje pirmoje eilėje iš dešinės: mokytoja Valentina Stundys, Ignas Juzelskis, Virgilijus Mozūra, Rimantas Pažemeckas, Vytis Lukoševičius, Alfonsas Kavoliūnas, gydytoja Valentina Raciū, Algidis Irenauskas. Antrą eilę iš dešinės: mokytoja Rėnė Elėna Šavienė, Molėtų radijo laidų redaktorius Vladimiras Suchodumcevas, už jo – žurnalistas Steponas Antanavičius. Fotografas Algimantas Borutinskas. F1005.

Pirmasis Sąjūdžio rinkimas Molėtuose, 1988 m. spalio 2 d. ties kino teatru „Sesartis“. Jame dalyvavo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (LPS) iniciatyvinės grupės nariai Vytautas Landsbergis ir Algimantas Borutinskas. Nuotraukoje: mokytoja Aušra Grigoriėnė, Alantos Mėbonas Jonas Balčiūnas, LPS iniciatyvinės grupės narys Vytautas Landsbergis su vaikais: Gabrieliumi Landsbergiu ir gydytojos Algidės Irenauskas. Fotografas Algimantas Borutinskas. F814.

Sąjūdžio dalyvių sukvietė molėtiškiai Baltijos kelyje. Fotografas Algimantas Borutinskas. F1051.

XX a. 9 dešimtmečio pabaigoje Sovietų Sąjungoje susidariusi palanki politinė situacija paskatino didelę dalį pažangiai mąščiusius Lietuvos inteligentijai susiburti ir pradėti drąsiai kelti bei įgyvendinti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo idėjas. Ano meto mokslininkų, menininkų, žmonių visuomenės veikėjų iniciatyva buvo įkurtas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis. Jo skleidžiamos Laisvės idėjos patraukė didelę Lietuvos gyventojų dalį. Sąjūdis išaugo į galingą jėgą, stebinsią mitynais, į kuriuos susirinkdavo šimtatūkstančiai žmonių minios. Visa tai vainikavo Baltijos kelias, į vieną grandinę sujungęs trijų Baltijos respublikų – Lietuvos, Latvijos ir Estijos – žmones.

Visuotinio sujudimo banga paskatino pažangiai mąščiusius molėtiškius įkurti Sąjūdį ir savo mieste.

Istorikai Molėtai nėra buvęs svarbus istorinių ar kultūrinių įvykių centras. Visai kas kita – šio rajono apylinkės: Dubingius nuo seno garsino Radvilų giminė, Videniškius – plačiai žinoma pilis, vienuolynas, Giedraičiai gimė kunigaikščiai Giedraičiai, čia būta ir svarbių lietuvių pusėsėjimo židinių, šios vietos susijusios ir su kovomis prieš lenkų okupaciją. Alanta asocijuojasi su lietuvių simbolika, Bahnikai – partizanų kraštas. Regiono istorinis palikimas daugelį metų veikė molėtiškių sąvimonę, formavo jų gyvenimo ir veiklos nuostatas, principus ir idealus. Todėl neuostabu, kad Molėtuose į Sąjūdį žmonės jungėsi itin entuziastingai.

Pirmieji Sąjūdžio idėjas čia pradėjo kelti Lietuvos etnokosmologijos muziejaus direktorius Gunaras Kakaras, architektas Valdas Jurevičius, lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas Valentinas Stundys, mokytojai Algidis Raciū, Ignas

Juzelskis, Virgilijus Mozūra, Rimantas Pažemeckas, Vytis Lukoševičius, Aldona Pranskienė, Alfonsas Kavoliūnas, Virgilijus Šironas, Aušra Grigoriėnė, Alantos klebonas Jonas Balčiūnas, Inturkės klebonas Stanislovas Čupalas, gydytojai Vytautas Bikneris, Kęstutis Pangonis, Vidmantas Raciū, Algidis Irenauskas, Virgilijus Rimavičius, Petras Babelis, Molėtų radijo laidų redaktorius Vladimiras Suchodumcevas, žurnalistas Steponas Antanavičius, kultūros skyriaus vedėjas Algimantas Sabaliauskas, tremtinė Aleksandra Ivonytė, Alantos tarybinio ūkio technikum dėsytotojas Feliksas Laivys.

Tekstą parengė Molėtų krašto muziejaus vyr. fondų saugotoja Tereza Šakienė ir skaitmenintojas-fotografas Alvydas Balauda

Molėtų Sąjūdžio piketas prie Molėtų kino teatro „Sesartis“. 1989 m. spalio 5 d. Tarybų rėmų salėje vyko LPS Molėtų RK plenarui, kuriame dalyvavo techn. pagaminto LPS CK atstovas Jonas Gudokas. Molėtų miesto centre, ties kino teatru „Sesartis“, Molėtų Sąjūdžio suorganizuota piketas. Dešinėje pirmas su plakatų stovą Sąjūdžio dalyvis, savanoris Steponas Baranaukas, kitoje jo kairėje su plakatų – Giedraičių gydytojos Virgilijus Rimavičius ir molėtiškis Jonas Bimbaitis, kairėje pusėje stovą plakatų laikantis molėtiškis Česlovas Stanilevičius. Fotografas Steponas Antanavičius. F273.

Sąjūdžio piketas Molėtuose prie kultūros namų 1990 m. spalio 14 d. Molėtuose vyko LPS Molėtų rajono komiteto 12-ajai konferencijai, prie rajoninių kultūros namų įvyko masinis molėtiškių piketas ir demonstracija, nukreipta prieš partinį burokratiją ir LPS Molėtų RK pirmąjį sekretorių Leonorą Blaževičių. Konferencijos delegatas, Sąjūdžio tarybos narys Alfonsas Kavoliūnas savo kalboje Sąjūdžio vardu pareiškė nepasitikinimą juo. Sąjūdžio reikalavimai kvesti konferencijoje dalyvavusi ir kabinai Gunai Kakuai dauguma konferencijos delegatų atsakė neigiamai. Kuomet pirmas iš dešinės prie piketo stovą Sąjūdžio atstovėse sekretorius Molėtuose Algidis Raciū, kairiu plakatą laikė Valdemaras Devocionas ir Valerijus Šapokas. Fotografas Steponas Antanavičius. F275.

Pirmasis Sąjūdžio dalyvių ir Lietuvos komunistų partijos (LKP) Molėtų rajono komiteto (RK) narių susitikimas. 1988 m. lapkričio 3 d. LKP Molėtų RK patalpose įvyko pirmasis Sąjūdžio rajono tarybos narių susitikimas su LKP Molėtų RK buro nariais ir rajono laudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto vadovais. Fotografas Algimantas Borutinskas. F815.

Kalbos bendradarbiavimą, siekiant pagerinti rajono politinę, ekonominę, socialinę, kultūrinę padėtį, klausimais. Nuotraukoje kairėje sėdi Molėtų valdišios atstovai (nuo dešinės į kairę): rajono vyriausiasis prokuroras Juozas Žuizys, architektas Antanas Šapokas, kultūros įvyminkas Dronovius Žemaitis, Sveikatos skyriaus vedėjas Jonas Machonis, Alantos tarybinio ūkio technikum dėsytotojas Feliksas Laivys, gydytojas Alfonsas Kavoliūnas, paspartęs ranka – LKP Molėtų rajono agitacijos ir propagandos skyriaus vedėjas Rimantas Urbonavičius, milicijos viršininkas Romualdas Prakepavičius, rajono laikraščio „Pirmyn“ korespondentas Algidis Mielas ir Nijolė Antanavičienė. LKP Molėtų RK pirmąjį sekretorių Leonorą Blaževičių, vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas kultūrai Aleksandras Šermakovas, Žemės ūkio skyriaus vedėjas Valentinas Budrys, nugaromis sėdi LKP Molėtų sekretorius Vytautas Rybelis, Gunaras Kakaras. Sąjūdžio rajono tarybos nariai: mokytoja Aušra Grigoriėnė, tremtinė Aleksandra Ivonytė. Sąjūdžio rajono tarybos pirmininko pavaduotojas Algimantas Sabaliauskas, mokytojas Alfonsas Kavoliūnas, gydytojai Algidis Irenauskas, Petras Babelis, Virgilijus Rimavičius, mokytoja Aldona Pranskienė, gydytojas Vytautas Bimbaitis, mokytojas Valentinas Stundys, Sąjūdžio tarybos sekretorius Algidis Raciū.

